

Maktskifte för ett nytt Sverige.

Liberalernas valmanifest 2022

Garanten för ett liberalt och borgerligt maktskifte

Jag heter Johan Pehrson och är partiledare för Liberalerna. Vill du som jag byta riktning och regering i vårt land? Då finns det bara ett liberalt parti att rösta på.

Liberalerna är partiet som sätter skolan först och har lösningarna på segregationen och otryggheten. Vi är partiet som vet att mer kunskap i skolan i dag hindrar brotten och skapar jobben i morgon. Och vi är partiet som vet att klimathotet måste mötas med teknik och framtidstro.

Liberalerna är Sveriges kunskapsparti. I dag går 16 000 elever varje år ut skolan utan tillräckliga kunskaper. Det vill vi liberaler ändra på. Det kräver ordning och arbetsro i varje klassrum. Och det kräver att ansvaret och finansieringen för skolan blir statens ansvar i stället för att vara en uppgift spridd på 290 kommuner. Det kräver en ny friskolereform där valfriheten för elever och föräldrar försvaras, men vinstjakt och kortsiktiga klippare stoppas.

Liberalerna är även Sveriges integrationsparti. I dag bor en halv miljon människor i utsatta områden där kriminella gäng har tagit över, skolresultaten viker, ojämställdheten slagit rot och arbetslösheten brett ut sig. Medan regeringen tror att det går att blanda bort integrationsproblemet säger vi att Sveriges utsatta områden måste förändras på riktigt. Nu måste polisen få verktygen att överallt upprätthålla lag och ordning, så att alla kan känna sig trygga i sina kvarter var de än bor. Nu måste människors egen kraft tas till vara genom att fler som kommit till Sverige jobbar, lär sig svenska och bidrar i stället för att gå på bidrag. Alla barn i Sverige ska växa upp med vuxna förebilder som går till jobbet. Att ställa krav – det är att bry sig.

Och Liberalerna är Sveriges gröna borgerliga parti. Vi vet att klimatet är vår tids ödesfråga och måste mötas därefter. Med en omställning med nya kärnkraftverk och en autobahn för all ny grön el som förbättrar överföringen i hela Sverige – i stället för nedlagd kärnkraft och rekordhöga elpriser. Och med elektrifiering av transporter och industri, ny teknik och tillväxt i stället för plakatpolitik och nya symbolskatter. Med en klimatomställning som går hand i hand med naturvård och biologisk mångfald.

Liberalerna är partiet för dig som inte är nöjd med vad Sverige är efter åtta år på fel kurs, men som heller inte längtar tillbaka till något som Sverige aldrig har varit. Vi är partiet för dig som tror på Sverige som land, samtidigt som Sverige aldrig ska svikta i stödet för friheten i vår omvärld – som nu när Ukraina utsätts för ett grymt erövringskrig.

Vi är partiet för dig som vill se en borgerlig statsminister som genomför liberal politik. I stället för en svag regering som gör för lite, för rätt och för sent.

Vi är alternativet för dig som tycker att Sverige behöver fler som tar eget ansvar och färre politiker som försöker skylla segregation, skjutningar och kökaos på någon annan. Partiet för dig som vill göra rätt för dig och förväntar dig att andra ska göra rätt för sig, och som vet att livets lotter faller olika och därför vill se ett Sverige där segregationen är mindre och möjligheterna fler för var och en. Partiet för den ansvarskännande breda medelklassen, om du så vill.

Det finns de som menar att vi för ofta pratar om medelklassen och dess villkor. Men det behövs i tider när priserna stiger och otryggheten sprider sig. Vi i Liberalerna är alternativet om du som jag försöker leva ett vanligt medelklassliv och vill att samhället helt enkelt ska fungera och att vägen till det livet ska vara öppen för fler som arbetar och anstränger sig.

Vi är valet för dig som vill ersätta en regering som överrumplas av verkligheten med en politik för både i dag och i morgon. Jag är stolt över att företräda ett parti och en politik som gång på gång har visat just den förmågan. Vi ville rädda kärnkraften när alla andra sa nej. Vi ville ta tag i integrationen och varnade för gängkriminaliteten när alla andra sa nix. Och vi ville gå med i Nato när alla andra sa njet. Vi sätter alltid skolan först – därför att den framtid som väntar i morgon finns i våra klassrum i dag.

Liberalerna är garanten för en ny liberal borgerlig regering, som inte blundar för problemen och som har förmågan att se vad som väntar runt hörnet.

För en politik som är klok i stället för bara efterklok.

För en politik med vuxna svar på de arbetande samhällsbyggarnas frågor.

Vi behövs – och din röst på oss behövs – för att det ska finnas ett starkt kunskapsparti, integrationsparti och grönt borgerligt parti i Sveriges riksdag.

Vi behövs – och din röst på oss behövs – för ett liberalt och borgerligt maktskifte.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Johan Pehrson', enclosed within a thin, hand-drawn circular border.

Johan Pehrson
Partiledare för Liberalerna

Skolan behöver ett liberalt maktskifte

De senaste tio åren har en kvarts miljon elever lämnat grundskolan utan tillräckliga kunskaper. Detta skolmisslyckande är grogrund för den långtidsarbetslöshet, gängkriminalitet och segregation som i dag präglar stora delar av Sverige. Vi är beredda att göra det som krävs för att ge alla elever de kunskaper de behöver.

Vi tänker börja med att satsa på det som elevers lärande alltid börjar med – en riktigt bra lärare. Efter åtta år med en socialdemokratisk ledd regering har skolorna med de allra största utmaningarna fått färre behöriga lärare, men desto mer våld, hot och trakasserier mot lärarkåren. Nu behövs en politik som står på lärarnas sida. Som ger yrket auktoriteten tillbaka och gör så att fler vill utbilda sig till lärare och vill verka på de skolor som behöver bra lärare allra mest.

Sedan 2014 är det inte bara fler lärare som trakasseras. Nu upplever varannan elev sig som otrygg i skolan och var tredje tycker att det inte är tillräcklig ordning. Samtidigt får allt färre elever hjälp och stöd i särskilda undervisningsgrupper. Det här hör ihop. Alla elever förlorar på detta – både de som annars stökar och de som annars störs. Det behövs en ny politik för att fler elever oftare lyfts ut och får hjälp i mindre grupper.

Vi är partiet som kämpar för att varje lärare och varje elev ska möta en skola i världsklass. Därför kräver vi att skolor varken ska drivas av klippare som vill se stora vinster, eller av kommunpolitiker som inte ger tillräckliga resurser till skolan. I stället vill vi liberaler att alla skolor ges de rätta förutsättningarna att sätta elevers kunskap och lärande i första rummet.

1. Satsa på Sveriges viktigaste yrke. Allt börjar med en bra lärare. Därför vill vi se högre krav för att komma in på lärarutbildningen, högre krav på lärarutbildningen och se en bättre arbetsmiljö för lärare ute på landets skolor. Lärare ska avlastas för att kunna vara just lärare, kunna göra karriär, få betald fortbildning och få ordentligt bra betalt. En storsatsning på läromedel måste göras så att eleverna får riktiga skolböcker och landets lärare slipper stå och kopiera.

2. Studiero för alla – fler speciallärare och fler mindre undervisningsgrupper. Alla förlorar när skolgången inte fungerar för en elev. Därför vill vi se fler särskilda undervisningsgrupper utanför det vanliga klassrummet, för att elever som annars stökar och stör ska få bättre chanser. För att göra det möjligt skjuter vi till pengar för minst 1 000 fler speciallärare. Dessutom vill vi kunna förlänga skoldagarna för de elever som annars riskerar att halka efter, och ha mer av obligatorisk lovskola tidigare i skolåren.

3. Förstatliga skolan. Vi vill att staten tar över ansvaret från skolan från kommunerna så att alla elever får gå i bra skolor – inte bara de som råkar bo på rätt ställe. I ett första steg kommer vi att införa en statlig skolpeng som ger likvärdiga villkor i hela landet och ha statliga skolakuter som kan ta över de skolor som inte fungerar.

4. Vinstbegränsning och valfrihet i en ny friskolereform. Friheten för föräldrar och elever att själv välja skola är här för att stanna – men inte friskolornas vinstuttag på bekostnad av elevernas kunskaper. Vi vill se en ny friskolereform med en samlad friskolelag som sätter stopp för friskolor där kortsiktiga vinster går före elevernas kunskaper.

5. Stopp för religiösa friskolor. Ingen skola ska tvinga en elev att leva efter religiösa seder och ingen skola ska kunna användas för att sprida religiös fundamentalism. Vi vill sätta stopp för religiösa friskolor och hindra utländska icke-demokratiska aktörer från att äga skolor i Sverige. Skolor med inriktning mot de lagskyddade nationella minoriteterna ska alltid kunna finnas.

6. Nej till lottning. Integrationsproblemen är så stora att de inte går att blanda bort genom rödgröna förslag om att manipulera skolområden, flytta runt elever eller lotta vilken skola de ska gå i. Vi vill i stället stärka skolvalet genom att göra det obligatoriskt och samordnat, så att fler i stället för färre får välja vilken skola de vill gå i.

7. Flytta på mobbaren – inte den mobbade. Ordningsproblemen i den svenska skolan slår hårdast mot de barn som inte har stöd hemifrån. Rektorer ska enklare kunna omplacera elever som allvarligt stör verksamhet. Elever som kränker, hotar eller slår lärare och klasskamrater ska tillfälligt kunna få sitt studiebidrag indraget, precis som i dag är möjligt vid skolkande. Att inte markera tydligt och tidigt mot våld och hot är en otjänst mot alla.

8. Öka lärarnas befogenheter. Det är läraren som ska bestämma i klassrummet. Vi vill ge lärare ökad rätt att agera mot elever som förstör för klasskompisar och sig själv och tydliggöra i skollaget att det är läraren – inte eleverna – som ska bestämma över undervisningens upplägg.

9. En jämställd skola. Flickor och pojkar ska alltid känna sig trygga i skolan och aldrig begränsas av sitt kön. Förskolans och skolans arbete mot hedersrelaterat förtryck ska stärkas och både flickor och pojkar ska mötas av samma höga förväntningar i sitt skolarbete.

10. Alla ska uppmuntras och utmanas. Elever som vill och kan ska kunna gå före i stället för att hållas tillbaka. Det kräver fler spetsklasser runt om i Sverige, men också att alla elever oavsett skola ska kunna få stöd i att sikta högre än godkänt.

11. Mer tid och plats för kunskap. Att Sverige har kortare skoldagar än andra länder drabbar hårdast de elever som behöver skolan allra mest. Vi vill bygga ut undervisningstiden i bland annat svenska och matematik så att det finns tid till att lära sig mer. Läroplanerna ska revideras och få ett större fokus på fakta och kunskap.

12. Mer förskola. Vi vill bygga ut förskolan och satsa på det svenska språket. För att se till att alla barn får rätt start i livet vill vi både införa en obligatorisk språkförskola för nyanlända barn och barn till nyanlända och göra den allmänna förskolan obligatorisk från fem års ålder. Inget barn ska halka efter redan från start – därför vill vi att barn utan tillräckliga språkkunskaper alltid ska få den fördel det innebär att delta i förskolan.

13. En högre utbildning med högre ambitioner. Vi vill öka den lärarledda undervisningen, skärpa utvärderingen och bygga ut de utbildningar och lärosäten som håller högst kvalitet.

14. Fri och framstående forskning. Sverige ska ta emot Nobelpris – inte bara dela ut dem. Vi vill öka forskningsanslagen och både skapa bättre karriärvägar för yngre forskare och se riktade satsningar på att svenska universitet ska kunna locka hit världens främsta forskare. Den akademiska friheten ska ges skydd i grundlagen.

Integrationen behöver ett liberalt maktskifte

Över en halv miljon människor bor i Sveriges utsatta områden. Det är områden där polisen varnar för att arbetslösheten är högre, skolresultaten lägre och att de boende tvingas leva med våldet från klaner och kriminella som en del av vardagen.

Dessa parallellsamhällen påverkar oss alla. I utsatta miljöer i både stora och små städer växer barn upp under hedersvåld och hedersförtryck, och lågstadiet barn ser upp till våldsverkare i högstadiet. Därifrån sprider sig mycket av det grova våld som slår mot hela Sverige.

Nu behövs en politik som svarar upp mot vidden av den ofrihet och otrygghet som segregationen leder till. Som slutar kompromissa med förortens moralpoliser och som ser till att polisen kan upprätthålla frihet och trygghet – alltid och överallt.

Men att stoppa våldet är bara en del. Förorten behöver både höga tillskott till skolan och höga förväntningar på eleverna. Vi behöver också ställa upp förväntningen att alla som bor i Sverige ska kunna tala svenska. Vi behöver en politik för integration i stället för separation. Så att frihet och framtidsdrömmar blir något för alla unga oavsett var i världen du är född och var i Sverige du bor.

15. Inga utsatta områden 2030. Alla i Sverige förtjänar trygghet där de bor. Men i dag bor var tjugonde svensk – och en ännu högre andel nya svenskar – i ett utsatt område där kriminaliteten tagit över. Vårt viktigaste mål är detta: Sverige ska år 2030 inte ha ett enda utsatt område.

16. Stoppa separatisterna och parallellsamhällena. Islamister och kriminella klaner spär på segregationen och hotar sammanhållningen i Sverige. Vi vill ta tillbaka makten från separatister i utsatta områden, värna en skolgång fri från separatistisk påverkan och pröva möjligheten att införa vistelseförbud för dömda kriminella i utsatta områden.

17. Stå på de goda krafternas sida. Riktig förändring börjar underifrån. Därför ska vi stötta förortens demokrater, feminister och företagsamma människor. Det demokratiska civilsamhället i utsatta områden ska stödjas mer – särskilt kvinnors och flickors organisering. Genom att göra de 100 000 första intjänade kronorna från arbete eller företagande skattefria stärker vi de välståndsbildande krafterna i hela Sverige, men inte minst i de utsatta områdena.

18. Svenska språket är nyckeln till Sverige. Bristande språkkunskaper permanentar utanförskap. Därför vill vi bland annat öka kraven och kvaliteten i SFI och erbjuda fler flexibla former för undervisning, exempelvis i kombination med öppna förskolan. Den som låter bli att lära sig svenska i normalfallet kunna få sitt försörjningsstöd nedsatt.

19. Höga krav för medborgarskap. Vi har i tjugo år argumenterat att du ska kunna svenska för att bli medborgare i Sverige. Nästa mandatperiod ska inte bara ett språktest äntligen komma på plats, utan också villkoret att du förstår hur det svenska demokratiska samhället fungerar och har förutsättningar att försörja dig. Vi ska helt enkelt ställa höga krav på den som vill bli svensk medborgare.

20. Integration börjar i skolan. Det finns skolor i utsatta områden där mer än varannan elev går ut nian utan tillräckliga kunskaper. För att ändra det krävs att de skolor som har tuffast förutsättning ges möjlighet att rekrytera de bästa lärarna, fler verktyg för lärare och rektor att hantera stök och oordning och sociala team på utsatta skolor som kan komma tillrätta med unga på glid.

21. Bekämpa hedersbrott och hedersförtryck. Parallella samhällen med odemokratiska värderingar och parallell rättsskipning får aldrig accepteras. Vi vill göra mycket mer för att alla ska få kunskap om sina rättigheter, bland annat genom obligatorisk samhällsundervisning för nyanlända. Samtidigt ska stöden till offren byggas ut, kunskapen hos yrkesverksamma öka, straffen för hedersrelaterade brott skärpas och kriminaliseringen breddas till uttryck för hederstänkande såsom oskuldskontroller och uppfostringsresor.

22. Mer bostadsrätter och mindre bidragsberoende. Det är områden med eftersatt underhåll, otrygga gatumiljöer och en låg andel ägt boende som blir socialt utsatta. Därför måste vi också bygga bort utsattheten med tryggare kvarter där fler kan äga sitt boende och där fastighetsägare och det offentliga samarbetar långsiktigt. Så skapas positiva spiraler där fler tar ansvar för sitt närområde i stället för att flytta därifrån så fort möjligheten ges. Kommunala bostadsbolag ska både arbeta för att fler hyresrätter i utsatta områden omvandlas till bostadsrätter och för att få fler med egen försörjning och färre med försörjningsstöd att flytta till utsatta områden.

Tryggheten behöver ett liberalt maktskifte

Sverige har i dag uppemot 10 000 gängkriminella där var sjunde är under 18 år. Polisen rapporterar om sjuåringar som är knarkkurirer och tolvåringar som bär vapen. Regeringen lovade att knäcka gängen, men efter åtta år ökar i stället skjutningarna här mest i hela Europa.

Samtidigt som allt fler kriminella avlossar allt fler skott, klaras allt färre skjutningar upp. Bara vart fjärde gängmord och var sjunde skjutning leder i dag till fällande domar. Och bara var tjugonde av de runt 10 000 anmälda våldtäkterna per år klaras upp.

Detta är följderna av en politik från partier som varken är villiga att göra tillräckligt för att förebygga brott eller hindra dömda brottslingar från att begå brott igen. Straffen är för låga samtidigt som antalet poliser per invånare nu under varje år i två mandatperioder varit färre än när Sverige förra gången hade en borgerlig regering.

Nu behövs en politik från partier som både ser till att färre unga blir gängkriminella och att fler gängkriminella döms till fängelse och hålls inlåsta längre. Det har den här regeringen visat att den inte klarar av att leverera.

23. Fler poliser med bättre betalt. Sverige har i dag färre poliser i förhållande till vår folkmängd än nästan något annat land i EU. Så kan det inte fortsätta. Därför vill vi på sikt nå 33 000 poliser så att polistätheten blir minst lika hög som i övriga Europa. För att nå dit måste det bli mer attraktivt att både bli och fortsätta som polis – därför ska villkoren ska bli bättre och lönerna höjas. Samtidigt behöver vi fler domare och fler åklagare, och fler häkten och fängelser med fler kriminalvårdare.

24. En grövre brottslighet kräver längre straff. Livsstilskriminella ska hållas inlåsta i stället för att släppas ut på våra gator. Vi vill avskaffa dagens mängdrabatt på brott, slopa den närmast automatiska frigivningen från fängelsestraff och skärpa straffen för bland annat vapenbrott, våldtäkt och utpressning. Ett nationellt avhoppningsprogram ska införas för att fler ska kunna lämna ett kriminellt liv bakom sig.

25. Ge polisen fler verktyg och vapen. Avlyssning och andra hemliga tvångsmedel ska kunna användas både vid misstanke om fler brott än i dag och efter domstolsbeslut mot organiserade gängmedlemmar även utan konkret brottsmisstanke. För att stoppa upplopp och kravaller ska polisen kunna använda mer effektiv och modern utrustning så att fler kan gripas och lagföras.

26. Stoppa kriminaliteten redan i klassrummen. En starkare skola i Sveriges utsatta områden kommer göra att färre unga glider in i kriminaliteten. Alla skolor ska stärka sitt våldspreventiva arbete. För att polis och socialtjänst alltid ska få kännedom om barn som är på fel väg i livet ska huvudregeln bli att skolan alltid gör polisanmälan och orosanmälan vid misstänkt brottslighet.

27. Rätt förutsättningar för förebyggande insatser. Socialtjänstens brottsförebyggande arbete hindras i dag av en lagstiftning och utbildning i otakt med tiden. Vi vill göra ungdomskriminalitet till ett obligatoriskt utbildningsmoment på socionomutbildningen och införa en specialisering för socialsekreterare med fokus på unga lagöverträdare. Polis och socialtjänst ska som huvudregel alltid kunna utbyta information sinsemellan och ska oftare dela lokaler. Kommuners brottsförebyggande arbete ska lagstadgas.

28. Bryt brottsbanan i tid. Tidigare, tydligare och tuffare insatser för att förebygga och förhindra att unga glider in i brottslighet måste till. Vi vill se nationella hembesöksprogram från socialtjänsten för nyblivna förstagångsföräldrar i utsatta områden, att socialtjänsten ska kunna göra fler insatser för familjer obligatoriska och att betydligt fler barn som fostras in i kriminalitet eller själva begår grova brott ska kunna omhändertas.

29. Inrätta ungdomsfängelser och fler särskilda boenden för unga på glid. Det ska inte som i dag råda kö till de anläggningar som ska akut kunna omhänderta unga våldsutövare. Vi vill inrätta särskilda fängelser så att unga kriminella både kan få bättre vård under sitt straff och hållas undan äldre brottslingar. Den maximala vårdtiden för slutna ungdomsvård ska förlängas, så att unga mördare som i dag inte ska kunna släppas fria efter fyra år. Fler unga i behov av omfattande sociala insatser ska placeras på särskilda ungdomshem.

30. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor ska vara trygga både hemma och ute. Vi vill se en ökad handlingskraft mot sexuellt våld och våld mot kvinnor genom bland annat högre straff för sexualbrott och ett bättre skydd och stöd för offren. Ett nationellt stöd för skyddade boenden ska införas.

31. Utvisa fler kriminella från Sverige. Återfall i brott ska lättare leda till utvisning för den som inte är svensk medborgare, och vid grova vålds- och sexualbrott liksom hat- eller hedersrelaterade brott ska utvisning alltid prövas. Fler som väntar på både utvisning och avvísning ska hållas i förvar. Vi ska kräva att länder som tar emot svenskt bistånd också tar emot egna medborgare som dömts för brott i Sverige.

32. Inrätta ett europeiskt FBI. Gränsöverskridande brottslighet måste mötas med en gränsöverskridande polis. Sverige ska delta fullt ut i EU:s brottsbekämpning och den europeiska polismyndigheten Europol ska ges ett tydligare operativt mandat att bekämpa internationell brottslighet och terrorism. Förundersökningar och brottsutredningar där flera länder berörs ska kunna bedrivas på europeisk nivå. För att stärka det yttre gränsskyddet och rättssäkerheten behöver EU på sikt helt ta över ansvaret för kontrollen av unionens yttre gränser.

Klimatet behöver ett liberalt maktskifte

Bara förra året steg elpriserna med över 500 procent sett till hela landet. Samtidig slogs rekord i hur mycket extra elen tilläts kosta i södra och mellersta delen av Sverige. Det innebär inte bara att den rödgröna energipolitiken gjort det dyrare att bo och leva – utan det har också fördyrat och försenat klimatomställningen.

Nu behöver vi energipolitik som ser till att det både finns billig el i hela landet och tillräcklig med el till både nya elbilar alla de nya industrier som nu kan drivas på ren energi i stället för olja, gas och kol. Och som ser till att elen fungerar oavsett väder. Då behöver vi bygga ny kärnkraft i stället för att som de rödgröna partierna fortsätta lägga ned kärnkraften.

Och nu behövs en klimatpolitik som inte mäts i hur många skatter som höjs eller hur mycket den kostar skattebetalarna utan i hur mycket den på riktigt får ner utsläppen. En klimatpolitik som ersätter den symbolpolitik där bidrag betalas ut till klimatångest i stället för det vi vet är allra viktigast: mer ny teknik, mer internationellt samarbete och fler effektiva styrmedel.

Sverige behöver helt enkelt en liberal klimatagenda. Tre val i rad har nu Naturskyddsföreningen gett vår klimat- och miljöpolitik högst betyg av alla borgerliga partier. Det är dags att omsätta den politiken i handling.

33. Klimatmålen kräver tillväxt och teknik. Medan andra gröna partier grundades för att stoppa tillväxten vet vi att ny teknik och nya lösningar är en del av lösningen på klimatutmaningen. Vi ska nå klimatmålen – inga nettoutsläpp av växthusgaser senast 2045 och därefter negativa utsläpp – inom ramen för en växande ekonomi.

34. Utveckla – inte avveckla – kärnkraften. Klimatomställningen kräver dubbelt så mycket el som i dag. Då kan vi inte avveckla kärnkraften. I stället vill vi möjliggöra fler nya reaktorer på fler ställen, möjliggöra återstart av Ringhals 1 och 2, se till att statliga lånegarantier omfattar kärnkraften, modernisera regelverken och ge kärnkraften betalt för att den alltid finns tillgänglig.

35. Billig el och pålitlig el i hela landet. Rödgrön energipolitik har lett till mångdubblade elpriser för svenska hushåll och industrier. Ska vi få ner elpriserna krävs att vi bygger inte bara kärnkraft utan också mer sol- och vindkraft i hela landet, investerar i kraftsystemet och satsar på energilagring. Vi vill både sänka elmomsen och den särskilda extraskatten på el för att mildra elprischocken här och nu.

36. Den som förorenar ska betala. Det är den som förorenar – ingen annan – som ska betala. Därför är vi för riktiga klimatskatter i stället för att göra klimatpolitiken till en tävling i högst bidrag och flest symbolskatter. Subventioner, inklusive skattelättnader och stöd, till fossila bränslen i Sverige såväl som globalt ska successivt avskaffas.

37. Den som fångar in koldioxid ska få betalt. Det brådskar att ta hand om den koldioxid som finns i atmosfären. Därför ska vi skala upp arbetet med infångning, avskiljning och lagring av koldioxid. De tekniska lösningarna finns – nu måste staten se till att den som minskar mängden växthusgaser i atmosfären också får betalt. Den naturliga koldioxidinlagringen ska stärkas genom att fler tidigare våtmarker återställs.

38. Elektrifiera transporterna. Fossilutsläppen från transportsektorn ska bort. Fler ska välja elbilen och en inblandning av fossilfria bränslen ska fortsätta. Det behövs laddstolpar där vi bor, arbetar och reser. Fler flygresor ska göras fossilfria och all kollektivtrafik på väg och spår ska vara fossilfri senast 2030. Vi vill bygga bort järnvägsnätets flaskhalsar och så att tågen går i tid här och nu i stället för att lägga hundratals miljarder på en höghastighetsjärnväg som inte är klar ens om 20 år.

39. EU – för klimatets skull. EU är världens viktigaste miljöorganisation – det är bara genom samarbete i Europa och globalt som klimatutmaningen kan mötas. Det finns två problem med rysk gas: att det är gas och att den är rysk. Det brådskar att få på plats en tidsatt plan för att fullt ut avveckla kol- och gasanvändningen i Europa. Det behövs en europeisk koldioxidskatt och klimattullar för att höja kostnaden för utsläpp, samtidigt som det europeiska klimatbiståndet ökar.

40. Grön politik för skogen och miljön. Sveriges fjäll, skogar och marker är fantastiska – och ska vara det också för nästa generation. Då behöver vi fortsätta arbetet med att skydda både värdefull natur och den biologiska mångfalden. Allemansrätten och det svenska skogsbruket ska värnas, samtidigt som strandskyddet reformeras så att det blir enklare att bygga strandnära på landsbygden medan skyddet upprätthålls där det finns känsliga ekosystem och högt tryck på byggande. Det kommunala vetot mot vindkraft ska bestå.

41. Rädda hav och vatten. Våra hav och vatten är i dåligt skick. Kampen mot övergödningen ska fortsätta, industrifisket ska begränsas och de mest värdefulla havsområdena skyddas som marina reservat. Samtidigt behövs fortsatta insatser för att förhindra att skräp och föroreningar, som plast och läkemedel, sprids i våra vatten.

Jobben behöver ett liberalt maktskifte

Socialdemokraterna lovade att Sverige skulle få EU:s lägsta arbetslöshet. I stället har vi fått den fjärde högsta. I dag får en halv miljon människor inte uppleva gemenskapen med kollegor på jobbet eller självbestämmandet som ligger i en egen inkomst – samtidigt som färre betalar skatt och samhället har råd med färre medarbetare i vård, skola och omsorg.

Fler är inte bara arbetslösa nu än 2014. Bland utrikesfödda har långtidsarbetslösheten och sysslolösheten bitit sig fast. I utsatta stadsdelar finns områden där inte ens varannan som är född i ett annat land går till jobbet en vanlig dag. Allra längst från arbetsmarknaden står utrikes födda kvinnor. När föräldrar saknar friheten i en egen lön, och barn saknar vuxna förebilder som går till jobbet, så växer utanförskapet.

Detta är resultatet av en politik som höjt bidragen i samma takt som skatterna. 47 skattehöjningar har det hunnit bli på bara åtta år. Högre skatter på att jobba, högre skatter på att erbjuda ett arbete och högre skatter på att spara.

Liberalerna går till val på att ändra riktning. Fler måste bidra – färre måste gå på bidrag. Vi vill sänka din skatt oavsett om du är företagare eller anställd. Vi ska ha samma förväntningar på att kvinnor och män ska kunna försörja sig själv – även bland utrikes födda. Vi vill uppmuntra sparande och eget ansvarstagande. Vi vill mota inflationstrycket. Vi vill skapa en bostadsmarknad med fler bostäder och mer marknad, där fler vill bygga och fler har råd att flytta.

42. Återupprätta arbetslinjen. Sverige är fortfarande ett av de länder i världen som har högst skatt på arbete. Det gör att arbete och ansträngning här lönar sig mindre – och ibland inte alls. För att stärka arbetslinjen och hushållens ekonomi i ett oroligt ekonomiskt läge vill vi skyndsamt genomföra ett nytt brett jobbskatteavdrag. För dig som studerat och tagit studielån vill vi dessutom införa en femårig CSN-paus, så att du när du vill ska kunna ta ett uppehåll från din återbetalning. På sikt vill vi permanent sänka skatten på de lägsta lönerna med minst 1 000 kronor i månaden samtidigt som marginalskatterna för alla fortsätter att minska.

43. Inför ett bidragstak. Det ska alltid löna sig att arbeta. Därför vill vi modernisera bidragssystemet genom ett bidragstak – de samlade bidragen ska inte kunna vara högre än de lägsta kollektivavtalade lönerna.

44. Ett försörjningsstöd för fler i arbete. Försörjningsstödet ska vara en hjälp på vägen vidare, inte en återvändsgränd. Vi vill införa en ny dagersättning för arbetsföra personer med ett tydligt krav på motprestation i form av anvisat arbete, språkutbildning eller annan kompetenshöjande verksamhet. Samtidigt ska dagens jobbonus förstärkas så att den som går från försörjningsstöd till arbete får behålla mer av sin inkomstökning.

45. Alla ska arbeta – även utrikes födda kvinnor. Fler utrikes födda kvinnor ska komma i arbete genom reformer av föräldraförsäkringen och flerbarnstillägget och ett mer individualiserat försörjningsstöd. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och socialtjänsten ska bli bättre i sitt stöd men också tydligare i förväntningen på att alla som kan ska försörja sig själva.

46. Stå upp för Sveriges entreprenörer. Fler företagare och entreprenörer skapar fler jobb och mer välbefinnande. Därför vill vi att det ska bli enklare och billigare att anställa genom att arbetsgivaravgifterna sänks för både småföretagare och för dem som vill anställa unga.

47. Sänk skatterna på kunskap. Sveriges skattenivåer ska vara konkurrenskraftiga och lättförståeliga för att uppmuntra till företagande, utbildning och investeringar. Det gäller inte minst bolags-, kunskaps- och kapitalskatterna. Vi vill göra optionsbeskattningen internationellt konkurrenskraftig och sänka expertskatten så att svenska företag ska kunna locka hit utländska nyckelmedarbetare. Tillfälliga arbetstillstånd ska kunna ges för en längre period än i dag. Kompetensutvisningarna av högkvalificerad arbetskraft måste få ett slut. En startup-kommission ska tillsättas och skattesystemet anpassas bättre till den växande delningsekonomin.

48. Gynna spara i stället för slösa. I stället för att som regeringen gång på gång höja skatten på sparande vill vi sänka den. Det ska helt enkelt löna sig att ta personligt ansvar för sin egen ekonomiska framtid. Vi vill sänka skatten på investeringssparkonton genom att bland annat göra de första 300 000 kronorna på ett ISK helt skattefria.

49. Jobb och framtidstro i hela landet. Företagandet i hela Sverige hämmas när skatten kan vara fem, sex eller sju kronor högre per hundralapp i glesbygd än i Stockholm. Vi vill skapa mer likvärdiga villkor och skatter genom att flytta finansieringsansvaret för bland annat skolan och LSS till staten. Vagnätet ska fungera och statliga myndigheter ska finnas närvarande i alla delar av Sverige.

50. Fler nya bostäder och fler första bostäder. Att få uppleva frihetskänslan av en egen bostad är något många fler ska få göra. Vi vill införa en stimulans för att spara ihop till den första insatsen, slopa det förhöjda amorteringskravet, korta överklagandeprocesserna och fortsätta förenkla byggreglerna. Så får vi fler nya bostäder och fler som har råd med bostäder.

51. En fungerande bostadsmarknad med kortare köer. För att få upp byggandet av fler hyresrätter och korta köerna vill vi kombinera ett starkt besittningsskydd med att hyran i nybyggda hyresrätter ska få avtalas fritt mellan hyresvärd och hyresgäst. Dagens dyra byggsubventioner ska avskaffas och ett nytt system med behovsbostäder ska införas för grupper med särskilt stora bostadsbehov, såsom våldsutsatta och familjer med mycket svag ekonomi.

Välfärden behöver ett liberalt maktskifte

Sverige har färre antal vårdplatser än våra nordiska grannländer – vi har till och med lägst antal vårdplatser på sjukhus per invånare i hela EU. Då är det inte underligt att vårdköen är över 150 000 personer lång och att fyra av tio patienter får vänta olagligt länge på sin operation.

Nu behövs en politik för rätt vård i rätt tid för varje patient. Och för att sjukvården alltid ska utgå från dina förutsättningar som patient. Det är därför vi liberaler både vill se ännu bättre digital tillgänglighet och att du ska få en läkare som är just din. Så ger vi fler både trygghet och flexibilitet i kontakt med vården.

Men mer trygghet behövs i fler delar av välfärden. Sedan 2014 har det varje år blivit färre och färre personer med funktionsnedsättning som beviljas personlig assistans för att kunna leva som alla andra. Nu är det dags att ge friheten tillbaka.

Under en vanlig tvåveckorsperiod är det i snitt hela 16 olika personer som kommer hem till den som har hemtjänst. Varken den som behöver hjälp eller den som ska hjälpa lär känna den andra. Ska du – även på ålderns höst – känna trygghet i ditt eget hem kan det inte vara fler personer i din hemtjänst än att du kan bli bekant med alla.

52. Fler bemannade vårdplatser i hela Sverige. Sveriges sjukhus har för små marginaler. Kompetensbristen har orsakat långa vårdköer och färre vårdplatser än våra nordiska grannländer. Vi vill därför nästa mandatperiod se en nationell kraftsamling för fler bemannade vårdplatser i hela landet så att du som patient kan få vård snabbare. För att klara det måste de som arbetar inom vården mötas av goda arbetsvillkor, fler kollegor och bra löneutveckling. Bristyrken ska bli drömjobb.

53. En tydligare roll för staten i sjukvården. Det behövs en bred översyn av vårdens organisering och finansiering. Staten ska ta ett större ansvar för sjukvårdens strategiska planering, placering av högspecialiserad vård, beredskap och långsiktig kompetensförsörjning. Samtidigt ska detaljstyrningen och byråkratin minska i verksamheterna. Särskilda initiativ krävs för att mödra- och förlossningsvården ska stärkas i hela Sverige.

54. En personlig husläkare när du behöver. Du ska ha rätt till en fast läkare på din vårdcentral som har tid för – och som lär känna – just dig. Dessutom ska de barn och vuxna som har många och täta kontakter i specialistsjukvården där också ha rätt till en fast vårdkontakt som kan guida och stötta. På så sätt blir mötet med vården både enklare, tryggare och snabbare.

55. Nätläkaren är här för att stanna. Vi vill se en digital valfrihetsreform och vårdgaranti där alla regioner ska åläggas att erbjuda en minst lika bra digital tillgänglighet som fysisk, där du utifrån din situation alltid ska välja hur du vill möta vården.

56. Laga hålen i tandvården. Tandvårdens finansiering ska steg för steg likna annan sjukvård där du som patient betalar mindre och samhället mer. Nästa steg är gradvis ökande subventionsgrad för de grupper som har sämst munhälsa och nationella tandvårdsprogram för särskilda riskgrupper.

57. Mer trygghet i äldreomsorgen. Vi vill att du som har hemtjänst ska ha ett eget team av omvårdnadspersonal så att du slipper möta nya ansikten varje dag. All personal ska ha tillräckliga kunskaper i det svenska språket. För att öka tryggheten vill vi ta bort förbudet för kommuner att anställa läkare i äldreomsorgen.

58. Återupprätta assistansen. Bristerna i dagens assistansersättning – vårt viktigaste stöd till många med funktionsnedsättning – är så allvarliga att det krävs en kriskommission. Vi vill även under nästa mandatperiod inrätta en LSS-inspektion som bevakar den enskildes rättigheter gentemot staten och får bukt med de oseriösa aktörer inom assistansen där brukare eller anställda far illa.

59. Högre pensioner och ett gynnat pensionssparande. Vi vill fortsätta stärka Sveriges pensionärs inkomster så att det alltid lönat sig att ha arbetat. Därför vill vi bland annat sänka skatten på pensioner, och införa en pensionsgas så att dagens och morgondagens pensionärer får del av det överskott som byggts upp i pensionssystemet. Dessutom vill vi återinföra rätten till avdrag för privat pensionssparande så att alla kan spara 1 000 kronor månaden skattefritt.

Demokratin behöver ett liberalt maktskifte

Den 11 september avgör du och över sju miljoner andra svenskar riktningen för vårt land. Den handlingen är höjdpunkten i vår demokrati, men demokratin grund ligger i dina och alla andras lika rättigheter. Den svenska liberala rörelsen har sina rötter i människors strävanden för yttrande- och religionsfrihet, ekonomisk frihet, frihet från könsförtryck och frihet från statligt maktmissbruk. Vårt parti har funnits till för den strävan i över hundra år.

I dag är flera av dessa rättigheter satta under press i vår omvärld, vårt närområde eller vårt eget land. Det handlar bland annat om upprepade hot mot kvinnors rätt till abort och om rätten för den som verkligen fruktar krig och förföljelse att söka en fristad. Men det handlar också om varje människas rätt att leva sitt liv i frihet och trygghet, oavsett kön eller sexuell läggning. Därför kan vi aldrig acceptera att ojämställdheten består eller att extremister, separatister och självutnämnda moralpoliser kränker den som öppet visar sin kärlek till någon av samma kön. Här i Sverige och globalt ska dessa rättigheter värnas. Aldrig kompromissar vi med att din rätt också är allas rätt.

Valdagen är heller inte slutpunkten för demokratin. Den svenska demokratin och våra medborgerliga rättigheter måste förklaras och vinnas för nya generationer. Demokratins livsluft är att fler granskar, diskuterar och pekar ut samhällets brister. Det fria samtalet ska värnas genom att stärka oberoendet hos journalistiken, kulturen och civilsamhället.

60. Värna den liberala demokratin. Den svenska demokratin ska stå stark och dina rättigheter ska försvaras. Vi vill se ett förstärkt grundlagsskydd för vårt demokratiska statskick, öka domstolarnas oberoende och verka för en författningsdomstol som ska kunna häva lagar eller bestämmelser som strider mot grundlagsskyddade fri- och rättigheter.

61. Stärk public service och granskande medier. Mediernas oberoende roll och kritiska granskning är grunden i varje demokrati. Därför ska Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion ha ökat skydd i lagen för sitt oberoende från politisk styrning, och public service-bolagen ska fortsätta ha ett brett programutbud. Vi vill göra om press- och mediestödet för att främja en lokal granskande kvalitetsjournalistik i hela landet.

62. Försvara kulturens oberoende. Kulturpolitiken ska utgå från frihet, mångfald och kvalitet men ska inte lägga sig i innehållet i kulturen. Därför vill vi att staten ska styra mindre och att det ska vara kulturskapare och inte politiker som fattar besluten om stöd. Kulturpolitiken ska värna kulturens eget värde gentemot rena nyttoändamål. Alla barn och elever ska få läsa både svenska och internationella skönlitterära klassiker i skolan.

63. Skydda svensk aborträtt i grundlagen. Kvinnans rätt att bestämma över sin kropp ska skyddas i grundlagen tillsammans med andra fri- och rättigheter som yttrandefrihet, religionsfrihet och äganderätt. Sverige ska arbeta långsiktigt för att rätten till abort erkänns internationellt som en del av de mänskliga rättigheterna.

64. Feminism utan socialism. Jämställdheten måste fortsätta gå framåt. Vi vill se ny föräldraförsäkring som både värnar valfriheten och stärker jämställdheten på arbetsmarknaden. Vi vill öka trycket på arbetsgivare att erbjuda jämställda löner och villkor, och sänka skatten på sparande så att fler kan bygga upp en buffert. En ojämsställd arbetsmarknad gör att kvinnor oftast har mycket lägre tjänstepension än män – för att öka jämställdheten vill vi därför att en större andel av pensionen, precis som bilen och huset, delas vid en skilsmässa.

65. Hbtqi-reformer handlar om frihet. Sverige ska vara världens bästa land att leva i som hbtqi-person. Vi vill möjliggöra altruistiskt värdmödraskap här i Sverige och underlätta för de par som i utlandet använder värdmödraskap att i här i Sverige erkännas som barnets föräldrar. Hbtqi-kompetensen i vård, skola och omsorg ska stärkas och ett lagskydd mot omvändelseterapi ska införas.

66. Samhället är större än staten. Samhället byggs underifrån – civilsamhället är inte ett komplement till utan en förutsättning för demokratin. Vi vill fortsätta förbättra civilsamhällets finansiering genom både bredare skatteavdrag för gåvor och långsiktiga statsbidrag. Regelverk och upphandlingar bör utformas så att det är oftare möjligt för idéburna aktörer att bidra i välfärden.

67. Säkra demokratin mot separatisterna. När Säpo säger att flera organisationer från extremistmiljöer finansieras av skattepengar måste mycket mer göras. Vi vill både stärka uppföljningen av bidragsgivning och stoppa dold finansiering av trossamfund så att de inte blir verktyg för extremistiska krafter. Socialsekreterare och andra offentligtanställda ska skyddas mot förföljelse och utsatthet genom att ett nytt brott – tjänstemannaförföljelse – införs.

68. En human och långsiktigt hållbar migrationspolitik. Människor som flyr krig och förföljelse ska få skydd. Asylrätten ska värnas där den med asylskäl ska stanna och den utan skäl lämnar landet. Ska integrationen lyckas måste Sverige få en migrationspolitik med en lagstiftning i linje med andra EU-länder.

69. Din bakgrund ska inte avgöra din framtid. Rättigheter och möjligheter ska vara lika för alla i Sverige. Därför ska staten med kraft bekämpa all slags rasism, diskriminering och intolerans. Vi vill modernisera diskrimineringslagen, prioritera polisens hatbrottsverksamhet och säkerställa att alla skolor står upp för alla människors lika värde.

Omvärlden behöver ett liberalt maktskifte

I nära åtta år ville dagens regering stoppa en stor upprustning av försvaret och den lovade att aldrig söka ett medlemskap i Nato. Den gjorde fel. Därför är Sveriges närområde otryggare och landets försvarsförmåga lägre än vad den varit om regeringen hade varit klok i stället för bara efterklok.

Liberalerna har varit för att rusta upp försvaret mot hotet från Putin i över tio år, för över tjugo år sedan var vi det första riksdagsparti som sa ja till svenskt medlemskap i Nato och för över trettio år sedan drev vi på för att Sverige äntligen skulle ta klivet in i EU. När dagens regering samarbetar med partier som ännu säger nej till Nato och har försökt stoppa Sveriges vapenleveranser till Ukraina står vi för alternativet.

Vi är den tydligaste rösten för att Sverige aldrig ska tveka att tillsammans med demokratiska grannländer försvara demokratin. Vi är den tydligaste rösten för mer samarbete i Europa och EU – inte bara mot det ryska hotet, utan mot alla hot och problem som bäst löses tillsammans. När rödgröna partier drömmer om att försvaga eller upplösa EU vill vi fördjupa samarbetet. Vi vet att friheten växer i takt med att gränshindren för resor, arbete och handel på vår kontinent försvinner.

Och vi är rösten för att försvaret av demokratin – även långt bortom Europas gränser – alltid ska utgöra grunden för Sveriges och EU:s utrikespolitik.

70. Ja till Nato sedan 1999. I dag skapas trygghet i allianser, inte i allianslöshet. Därför ska Sverige gå med i Nato och tillsammans med USA, Kanada och våra europeiska grannar försvara både Sverige och vår del av världen. Vi har arbetat för ett svenskt Natomedlemskap i årtionden och tänker inte låta rödgröna Natomotståndare stoppa ett svenskt medlemskap. Sverige ska inom Nato särskilt kunna bidra med den infrastruktur som behövs för att skapa ett nödvändigt och strategiskt djup för försvaret av Finland och Baltikum. Globalt behöver försvarsalliansen vidare stärka sitt arbete mot hotet från Kina. Ensam är inte stark utan bara ensam.

71. Stärk försvaret av Sverige. Sverige behöver ett betydligt starkare militärt försvar än i dag. Vi vill därför redan 2025 se ett försvarsanslag om 2 procent av BNP och därmed skapa tillräckliga förutsättningar att stärka både armen, marinen och flygvapnet. Antalet anställda och värnpliktiga i krigsorganisationen ska öka, ny materiel tillföras och det civila försvaret stärkas i samma takt som det militära. För att stärka Sveriges samlade försvarsförmåga ska fler vapenföra än i dag genomgå en grundläggande militär utbildning.

72. Stå upp mot Ryssland. Sverige ska helhjärtat stödja Ukraina i att Rysslands oprovocerade anfallskrig måste sluta i fullständig rysk militär reträtt. Med det ryska anfallskriget mot Ukraina – detta angrepp mot hela Europa – är hotet mot vår säkerhetsordning akut. Sverige ska vara pådrivande för att så breda globala koalitioner som möjligt bygger ut en så heltäckande sanktionsregim mot Ryssland som möjligt. En ny regering ska vara garanten för att Ukraina ges ökat ekonomiskt, politiskt och militärt stöd.

73. Ja till Europa. Europa behöver mer – inte mindre – samarbete. Inte minst vill vi öka de europeiska klimatambitionerna samt se en tätare samverkan mot inre och yttre hot. Vi ska stärka EU som frihandelsunion med en fördjupad inre marknad, värna den fria rörligheten i Europa och verka för fler frihandelsavtal med omvärlden. Sverige ska verka för ett snabbspår för ukrainskt EU-medlemskap och ge landet stöd i att nå de villkor som då måste uppfyllas.

74. En friare värld är möjlig. Liberalernas frihetskamp börjar i våra värderingar. Målet med vår utrikespolitik är en friare värld för alla. Därför vill vi att Sverige gör mycket mer, både som enskilt land och inom internationella samarbeten, för fri- och rättigheter, frihandel, fria val och samarbete i den fria världen. Vi kallar det för vad det är: en ny värderingsstyrd utrikespolitik.

75. Handel och bistånd för demokrati. Biståndet spelar en viktig roll i en orolig värld. Därför vill vi att det svenska biståndet ska uppnå till en procent av BNI. Samtidigt finns i dag allvarliga problem med bristande öppenhet och korruption med svenska biståndspengar. Den svenska biståndspolitikerna måste genomgå stora reformer med fokus på demokrati, jämställdhet och minskad korruption. Handels- och främjandepolitiken ska stärka Sverige som aktör för en friare värld och dra nytta av frihandelns fördelar utan den naivitet som alltför länge uppvisats för kinesisk och rysk maktpolitik.